

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОПЕРАЦІЙ З КРИПТОВАЛЮТОЮ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У статті досліджено сучасний стан правового регулювання операцій із криптовалютами та віртуальними активами в Україні в умовах цифровізації економіки, розвитку ринку криптоактивів і необхідності гармонізації національного законодавства з міжнародними стандартами. Проаналізовано наукові та законодавчі підходи до визначення понять «криптовалюта», «віртуальний актив», «цифровий актив» та їх співвідношення у системі цивільного, фінансового й податкового права. Розглянуто правову природу криптовалют як особливих цифрових об'єктів, що мають майнову цінність, можуть використовуватися в інвестиційній діяльності та бути предметом купівлі-продажу, обміну, зберігання, майнінгу, стейкінгу й інших операцій у цифровому середовищі. Встановлено, що Закон України «Про віртуальні активи» формально визначає правовий статус таких активів, однак його положення фактично не введені в повноцінну дію через відсутність спеціального податкового механізму. Окрему увагу приділено законопроекту № 10225-д, спрямованому на усунення розриву між формальним визнанням віртуальних активів та відсутністю практичного механізму їх оподаткування, обліку, державного контролю й регулювання діяльності учасників ринку. Проаналізовано основні проблеми імплементації відповідного правового режиму, серед яких невизначеність правової природи криптовалют, відсутність чітких податкових правил, складність фінансового моніторингу та недостатня визначеність порядку діяльності постачальників послуг. Обґрунтовано, що подальший розвиток правового регулювання криптовалют в Україні має здійснюватися шляхом поєднання податкового врегулювання, авторизації постачальників послуг, фінансового моніторингу, захисту прав інвесторів і поступової гармонізації з положеннями MiCA Regulation та рекомендаціями Financial Action Task Force. Зроблено висновок, що створення комплексної системи регулювання операцій із криптовалютами є необхідною передумовою формування легального, прозорого та інвестиційно привабливого ринку віртуальних активів в Україні.

Ключові слова: віртуальний актив, криптовалюта, блокчейн, регламент MiCA, цифрові активи, постачальник послуг, оподаткування віртуальних активів, платіжна система, директиви AML, фінансовий моніторинг, фінансово-правове регулювання, легалізація доходів, валюта, гроші.

Постановка проблеми. Стрімке зростання обігу криптовалют в Україні та світі зумовлює необхідність формування ефективного механізму правового регулювання операцій із віртуальними активами. У сучасних умовах криптовалюти використовуються не лише як інвестиційний інструмент, а й як засіб міжнародних переказів, обміну, зберігання вартості та участі у цифрових фінансових відносинах. Водночас їх децентралізований характер, транскордонність та технологічна складність створюють проблеми для оподаткування, фінансового моніторингу, банківського комплаєнсу та захисту прав учасників ринку.

В Україні правове регулювання криптовалют перебуває на етапі формування. Попри прийняття Закону України «Про віртуальні активи», його положення фактично не були введені в повноцінну дію через відсутність спеціального податкового механізму. Це

створює ситуацію, за якої віртуальні активи формально визнаються у законодавстві, однак ринок криптоактивів не має завершеної системи легального функціонування, оподаткування, державного контролю та регулювання діяльності постачальників послуг.

Особливого значення у цьому контексті набуває подальше доопрацювання законодавства, зокрема законопроекту № 10225-д, спрямованого на врегулювання обороту віртуальних активів в Україні. Водночас наявність зауважень Головного науково-експертного управління до зазначеного законопроекту свідчить про складність імплементації відповідного правового режиму та необхідність узгодження податкового, цивільного, фінансового й процесуального регулювання.

З огляду на євроінтеграційний курс України, подальший розвиток законодавства у сфері криптова-

лют має здійснюватися з урахуванням положень MiCA Regulation та рекомендацій Financial Action Task Force. Водночас гармонізація з міжнародними стандартами не повинна зводитися лише до формального запозичення європейських підходів, а має бути спрямована на створення реально працюючої, прозорої та збалансованої системи регулювання ринку віртуальних активів в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання правового регулювання криптовалют та віртуальних активів досліджувалися у працях вітчизняних науковців, зокрема О. О. Дмитрик, А. С. Овчаренка, А. Г. Донця та інших. О. О. Дмитрик аналізує співвідношення понять «віртуальні активи» та «цифрові активи», а також особливості фінансово-правового регулювання відповідних об'єктів.[1] У працях А. С. Овчаренка досліджуються сучасний стан правового регулювання криптовалют в Україні та перспективи гармонізації національного законодавства із міжнародними стандартами.[2] Окремі аспекти правового регулювання операцій із віртуальними активами, зокрема договір зберігання віртуальних активів (Crypto Custody), досліджувалися А. Г. Донцем.[5]

Водночас питання комплексної імплементації механізмів правового регулювання операцій із криптовалютами в Україні, зокрема у сфері оподаткування, банківського комплаєнсу, фінансового моніторингу та адаптації положень MiCA Regulation і рекомендацій FATF до національної правової системи, залишаються недостатньо дослідженими.[6; 7]

Мета статті. Метою статті є дослідження сучасного стану правового регулювання операцій із криптовалютами в Україні, аналіз проблем імплементації відповідного законодавства та визначення перспектив його подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу. Поняття «криптовалюта» зазвичай використовується для позначення децентралізованого цифрового активу, функціонування якого забезпечується технологією блокчейн та криптографічними механізмами захисту інформації. Водночас у законодавстві України та міжнародних нормативних актах частіше застосовується ширше поняття «віртуальний актив», яке охоплює не лише криптовалюту, а й інші цифрові об'єкти, що мають економічну цінність та можуть бути об'єктом цивільного обороту.[1; 2]

У науковій літературі відсутній єдиний підхід до визначення правової природи криптовалют. Частина дослідників розглядає криптовалюту як різновид майна або цифрового активу, інші — як особливий об'єкт цивільних прав, який не може бути повністю ототожнений із традиційними категоріями речей, грошей чи цінних паперів. О. О. Дмитрик звертає увагу на необхідність розмежування понять «цифро-

вий актив» та «віртуальний актив», оскільки не кожний цифровий актив є віртуальним активом у розумінні спеціального законодавства.[1]

Криптовалюта, на відміну від електронних грошей, не має єдиного емітента, не забезпечується державою та функціонує на основі децентралізованих механізмів підтвердження транзакцій. Саме ця особливість ускладнює її правову кваліфікацію та потребує вироблення спеціального підходу до регулювання операцій із криптоактивами.

Операції із криптовалютами охоплюють дії, пов'язані з набуттям, відчуженням, обміном, зберіганням та використанням віртуальних активів у цифровому середовищі. До таких операцій належать купівля-продаж криптовалют, їх обмін на інші цифрові активи або фіатні кошти, зберігання за допомогою криптовалютних гаманців чи спеціалізованих сервісів, майнінг, стейкінг, а також використання криптовалют в інвестиційній діяльності.

Водночас, попри фактичне використання криптовалют для міжнародних переказів, розрахунків у цифровому середовищі та інвестиційних операцій, в Україні криптовалюта не визнається законним платіжним засобом. Відповідно до ст. 99 Конституції України грошовою одиницею України є гривня, що обмежує можливість правового визнання криптовалюти як повноцінного засобу платежу.[10]

Формування правового регулювання операцій із криптоактивами в Україні розпочалося з імплементації окремих положень у сфері фінансового моніторингу. Зокрема, у Законі України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 361-IX було закріплено поняття «віртуальний актив» та визначено окремі підходи до контролю за операціями з такими активами. При цьому законодавець не використовує термін «криптовалюта», що свідчить про застосування ширшої правової категорії, наближеної до стандартів Financial Action Task Force.[7; 8]

Наступним етапом стало прийняття Закону України «Про віртуальні активи», який визначає віртуальний актив як нематеріальне благо, що є об'єктом цивільних прав та виражене сукупністю даних в електронній формі.[9] Цей Закон формально закріпив правовий статус віртуальних активів та загальні засади діяльності учасників ринку, однак його положення фактично не були введені в повноцінну дію, оскільки набрання чинності Законом пов'язане з прийняттям змін до податкового законодавства щодо особливостей оподаткування операцій із віртуальними активами.[9]

Певне значення для правової кваліфікації криптоактивів має також доповнення Цивільного кодексу

Україні ст. 179-1, якою було введено поняття «цифрова річ». Ця категорія створює загальні цивільно-правові передумови для визнання цифрових об'єктів майновими благами, однак сама по собі не вирішує питання спеціального режиму криптовалют, їх оподаткування, фінансового моніторингу та використання у господарському обороті.

Отже, ключова проблема полягає не у повній відсутності нормативної бази, а у відсутності завершеного механізму практичного регулювання операцій із криптовалютами.

У зв'язку з тим, що Закон України «Про віртуальні активи» фактично не був введений у повноцінну дію, ключове значення для подальшого регулювання цієї сфери має законопроект № 10225-д, спрямований на внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів щодо врегулювання обороту віртуальних активів. Саме цей законопроект покликаний усунути розрив між формальним визнанням віртуальних активів та відсутністю механізму їх оподаткування, обліку, державного контролю й регулювання діяльності учасників ринку.[11]

Водночас висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України до законопроектів № 10225-д свідчить про наявність низки проблемних аспектів, які потребують доопрацювання. Насамперед звертається увага на те, що в одному законопроекті поєднуються зміни до Податкового кодексу України та зміни до інших законодавчих актів, які стосуються ширшого регулювання обігу віртуальних активів. Такий підхід є дискусійним, оскільки питання оподаткування мають врегулюватися саме Податковим кодексом України, тоді як спеціальні питання функціонування ринку віртуальних активів доцільніше визначати окремим законом.[12]

Окрему проблему становить визначення правової природи віртуального активу. У висновку зазначається, що запропоноване у законопроекті визначення віртуального активу як різновиду цифрової речі, що створюється, передається та зберігається з використанням технології розподіленого реєстру або іншої подібної технології, більше пов'язане з технологічною формою існування активу, ніж із його правовою та економічною сутністю. Такий підхід може ускладнити подальше правозастосування, оскільки для оподаткування, фінансового моніторингу та захисту прав учасників ринку важливо враховувати не лише технологічний спосіб існування активу, а й економічний зміст операцій із ним.[12]

Найбільш суттєвими залишаються зауваження щодо податкової моделі. Головне науково-експертне управління звертає увагу на неузгодженість окремих податкових понять із положеннями спеціального законодавства про віртуальні активи, дискусійність

правил звітності постачальників послуг, а також ризики, пов'язані з відповідальністю за неподання або несвоєчасне подання звітності. Важливим є й те, що оподаткування операцій із віртуальними активами має здійснюватися з урахуванням економічної сутності операцій, а не лише їх юридичної форми. Інакше уніфікований підхід до оподаткування криптоактивів може створити ризики мінімізації податкових зобов'язань.[12]

Крім податкових і термінологічних питань, законопроект містить низку дискусійних положень щодо процесуальних та суміжних механізмів його реалізації. Зокрема, йдеться про порядок арешту майна, доступ Регулятора до інформації, судовий контроль, захист права на приватність, а також особливості банкрутства емітентів токенів і постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів. Ці зауваження свідчать про те, що проблема імплементації законодавства про віртуальні активи має не лише податковий, а й комплексний характер.

Таким чином, законопроект № 10225-д є необхідним етапом для запуску ринку віртуальних активів в Україні, однак його положення потребують системного доопрацювання. Основними напрямками такого доопрацювання мають стати розмежування податкового та спеціального регулювання, уточнення правової природи віртуального активу, побудова податкової моделі з урахуванням економічної сутності операцій, визначення прозорого порядку діяльності постачальників послуг, а також забезпечення належних гарантій судового захисту учасників ринку.

Перспективи подальшого розвитку правового регулювання операцій із криптовалютами в Україні мають бути пов'язані з формуванням цілісної моделі регулювання ринку віртуальних активів. Така модель повинна поєднувати податкове врегулювання, фінансовий моніторинг, авторизацію постачальників послуг, захист прав інвесторів і користувачів, а також належний судовий контроль за застосуванням обмежувальних заходів щодо віртуальних активів. Одним із ключових напрямів є гармонізація українського законодавства з правом Європейського Союзу, зокрема з положеннями MiCA Regulation. Значення цього регламенту полягає у формуванні єдиних підходів до регулювання ринку криптоактивів, встановленні вимог до постачальників послуг, визначенні правил розкриття інформації та запровадженні механізмів захисту учасників ринку.[6] Для України імплементація відповідних підходів має здійснюватися з урахуванням національної правової системи, податкової моделі та особливостей функціонування фінансового сектору.

Не менш важливим є подальше врахування рекомендацій Financial Action Task Force щодо віртуальних активів і постачальників послуг, пов'язаних з їх

обігом. У цьому контексті важливого значення набувають належна ідентифікація клієнтів, контроль походження коштів, передача інформації про учасників транзакцій та запобігання використанню криптоактивів для легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.[7]

Водночас запровадження регулювання не повинно зводитися лише до посилення контролю. Надмірно жорстка або нечітка модель може призвести до виведення криптовалютного бізнесу за межі України та збереження тіньового характеру значної частини операцій. Тому доцільним є створення збалансованого режиму, який одночасно забезпечуватиме податкову прозорість, захист інвесторів, виконання вимог фінансового моніторингу та можливість легального розвитку fintech і blockchain-сектору.

Таким чином, подальше вдосконалення законодавства України у сфері криптовалют має бути спрямоване не лише на формальне введення в дію Закону України «Про віртуальні активи», а на створення реально працюючої системи правового регулювання. Її основу мають становити чіткі податкові правила, зрозумілий статус віртуальних активів, прозорий порядок діяльності постачальників послуг, ефективні AML/KYC-процедури та узгодження національного законодавства з європейськими стандартами.

Висновок. У результаті проведеного дослідження встановлено, що правове регулювання операцій із криптовалютами в Україні перебуває на етапі формування та характеризується фрагментарністю нормативно-правової бази. Українське законодавство вже містить окремі правові конструкції, необхідні для регулювання цієї сфери, зокрема поняття «віртуальний актив», положення щодо фінансового моніторингу, категорію цифрової речі та Закон України

«Про віртуальні активи». Водночас ці елементи не утворюють завершеної системи правового регулювання операцій із криптовалютами.

Ключовою проблемою залишається те, що Закон України «Про віртуальні активи» фактично не був введений у повноцінну дію, оскільки його реалізація залежить від прийняття змін до податкового законодавства. У зв'язку з цим законопроект № 10225-д має важливе значення для запуску правового режиму віртуальних активів, однак висновок Головного науково-експертного управління свідчить про необхідність його подальшого доопрацювання.

Основними проблемами імплементації правового регулювання операцій із криптовалютами є невизначеність правової природи віртуального активу, відсутність спеціального податкового механізму, неузгодженість окремих положень податкового та спеціального законодавства, недостатня визначеність порядку діяльності постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, а також потреба у належних гарантіях судового захисту учасників ринку.

Подальший розвиток законодавства України у сфері криптовалют має здійснюватися шляхом формування комплексної моделі регулювання, яка враховуватиме економічну сутність операцій із криптоактивами, забезпечуватиме податкову прозорість, ефективний фінансовий моніторинг, захист прав інвесторів і користувачів, а також належний державний контроль. При цьому гармонізація з положеннями MiCA Regulation та рекомендаціями Financial Action Task Force має розглядатися як важливий орієнтир для створення прозорого, легального та інвестиційно привабливого ринку віртуальних активів в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дмитрик О. О. Віртуальні активи і цифрові активи: до питання про співвідношення понять. *Право та інноваційне суспільство*. 2021. Т. 17, № 2. URL: <https://apir.org.ua/lais/uk/article/view/403/353> DOI 10.37772/2309-9275-2021-2(17)-33
2. Овчаренко А. С. Правове регулювання віртуальних активів та криптовалют в Україні: сучасний стан і перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 4. С. 200–202. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-4/47>
3. Нескороджена Л., Бонь Б., Кононець О. Сучасний стан правового регулювання криптовалют в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 3. С. 197–200. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-3/44>
4. Іванський А. Й. Фінансово-правові аспекти кваліфікації віртуальних активів в Україні у порівнянні з досвідом Європейського Союзу та інших зарубіжних країн. *Право і суспільство*. 2024. Т. 2, № 1. С. 163–169. URL: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.1.2.24>
5. Донець А. Г. Договір зберігання віртуальних активів (Crypto Custody) за законодавством України. *Теорія і практика правознавства*. 2022. Т. 2, № 2. С. 40–63. URL: <https://doi.org/10.21564/2225-6555.2022.2.267943>
6. Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32023R1114>

7. Financial Action Task Force. FATF. virtual assets and virtual asset service providers guidance. Paris, 2021. 109 с. URL: <http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/Updated-Guidance-RBA-VA-VASP.html>
8. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06.12.2019 № 361-IX: станом на 1 січ. 2026 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text>
9. Про віртуальні активи : Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX : станом на 15 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>
10. Конституція України : від 28.06.1996 № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>
11. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні : Проект Закону № 10225-д. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/CardByRn?regNum=10225-д&conv=9>
12. Висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України на проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні» від 24.04.2025 № 10225-д. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/CardByRn?regNum=10225-%D0%B4&conv=9>

REFERENCES

1. Dmytryk, O. O. (2023). Virtual assets and digital assets: On the issue of correlation of concepts. *Law and Innovative Society*, 17(2). [https://10.37772/2309-9275-2021-2\(17\)-33](https://10.37772/2309-9275-2021-2(17)-33) [in Ukrainian].
2. Ovcharenko, A. S. (2020). Legal regulation of virtual assets and cryptocurrencies in Ukraine: Current state and prospects. *Legal Scientific Electronic Journal*, (4), 200–202. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-4/47> [in Ukrainian].
3. Neskorodzhena, L., Bon, B., & Kononets, O. (2024). Current state of legal regulation of cryptocurrency in Ukraine. *Legal Scientific Electronic Journal*, (3), 197–200. <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-3/44> [in Ukrainian].
4. Ivanskyi, A. Y. (2024). Financial and legal aspects of the qualification of virtual assets in Ukraine in comparison with the experience of the European Union and other foreign countries. *Law and Society*, 2(1), 163–169. <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.1.2.24> [in Ukrainian].
5. Donets, A. H. (2022). Virtual asset custody agreement (Crypto Custody) under Ukrainian legislation. *Theory and Practice of Jurisprudence*, 2(2), 40–63. Retrieved from <https://doi.org/10.21564/2225-6555.2022.2.267943> [in Ukrainian].
6. European Parliament and Council of the European Union. (2023). *Regulation (EU) 2023/1114 of the European Parliament and of the Council of 31 May 2023 on markets in crypto-assets*. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32023R1114>
7. Financial Action Task Force. (2021). *Updated guidance for a risk-based approach to virtual assets and virtual asset service providers*. FATF. Retrieved from <http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/documents/Updated-Guidance-RBA-VA-VASP.html>
8. Verkhovna Rada of Ukraine. (2019). *On prevention and counteraction to legalization (laundering) of proceeds of crime, financing of terrorism and financing of proliferation of weapons of mass destruction: Law of Ukraine No. 361-IX*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> [in Ukrainian].
9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2022). *On virtual assets: Law of Ukraine No. 2074-IX*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> [in Ukrainian].
10. Verkhovna Rada of Ukraine. (2025). *Draft Law on Amendments to the Tax Code of Ukraine and Certain Other Legislative Acts of Ukraine Regarding the Regulation of the Circulation of Virtual Assets in Ukraine No. 10225-d*. Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56271> [in Ukrainian].
11. Verkhovna Rada of Ukraine. (1996). *Constitution of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
12. Main Scientific and Expert Department of the Verkhovna Rada of Ukraine. (2025). *Conclusion on Draft Law of Ukraine “On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Certain Other Legislative Acts of Ukraine Regarding the Regulation of the Circulation of Virtual Assets in Ukraine” No. 10225-d*. Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/56271> [in Ukrainian].

LEGAL REGULATION OF CRYPTOCURRENCY TRANSACTIONS IN UKRAINE: IMPLEMENTATION PROBLEMS AND DEVELOPMENT PROSPECTS

Problem setting. The rapid growth of cryptocurrency circulation in Ukraine and worldwide requires an effective mechanism for the legal regulation of transactions with virtual assets. Cryptocurrencies are used as investment instruments, means of international transfers, exchange and store of value. At the same time, their decentralized nature, cross-border character and technological complexity create challenges for taxation, financial monitoring, banking compliance and protection of market participants' rights. Although the Law of Ukraine "On Virtual Assets" has been adopted, its provisions have not been fully implemented due to the absence of a special tax mechanism. Therefore, Draft Law No. 10225-d, aimed at regulating the circulation of virtual assets in Ukraine, is of particular importance.

Analysis of recent researches and publications. The issues of legal regulation of cryptocurrencies and virtual assets have been studied by Ukrainian scholars, in particular O. O. Dmytryk, A. S. Ovcharenko, A. H. Donets and others. O. O. Dmytryk analyzes the correlation between "virtual assets" and "digital assets". A. S. Ovcharenko examines the current state of cryptocurrency regulation in Ukraine and the prospects for harmonizing national legislation with international standards. A. H. Donets studies certain aspects of transactions with virtual assets, in particular the virtual asset storage agreement (Crypto Custody). At the same time, the comprehensive implementation of cryptocurrency regulation in Ukraine, especially in taxation, banking compliance, financial monitoring and adaptation of the MiCA Regulation and FATF recommendations, remains insufficiently studied.

Purpose of research. The purpose of the article is to study the current state of legal regulation of cryptocurrency transactions in Ukraine, analyze the problems of implementing the relevant legislation and identify prospects for its further development.

Article's main body. The article examines the legal nature of cryptocurrency and its correlation with the broader category of virtual assets. Cryptocurrency is usually understood as a decentralized digital asset based on blockchain technology and cryptographic mechanisms, while Ukrainian legislation more often uses the concept of "virtual asset". The study analyzes the main types of cryptocurrency transactions, including purchase and sale, exchange, storage, mining, staking, transfers and investment use. It is noted that cryptocurrency is not recognized as legal tender in Ukraine, since the Constitution of Ukraine defines the hryvnia as the national monetary unit.

Special attention is paid to Ukrainian legislation in the field of virtual assets, in particular the Law of Ukraine "On Prevention and Counteraction to Legalization (Laundering) of Proceeds of Crime, Financing of Terrorism and Financing of Proliferation of Weapons of Mass Destruction" and the Law of Ukraine "On Virtual Assets". Although the latter formally defines the legal status of virtual assets, its provisions have not been fully implemented due to the absence of a special tax mechanism.

The article analyzes Draft Law of Ukraine No. 10225-d "On Amendments to the Tax Code of Ukraine and Certain Other Legislative Acts of Ukraine Regarding the Regulation of the Circulation of Virtual Assets in Ukraine". The comments of the Main Scientific and Expert Department of the Verkhovna Rada of Ukraine indicate several problematic aspects, including the combination of amendments to the Tax Code with amendments to other legislative acts, the technological rather than legal and economic definition of a virtual asset, and the need to build taxation rules based on the economic substance of transactions.

The article identifies the main problems of implementation: the absence of a comprehensive tax mechanism, uncertainty of the legal nature of virtual assets, inconsistency between tax and special regulation, insufficient clarity regarding virtual asset service providers, difficulties of financial monitoring and the need to protect market participants' rights. Further development should be based on tax transparency, authorization of service providers, effective AML/KYC procedures, investor protection and harmonization with the MiCA Regulation and FATF recommendations.

Conclusions and prospects for the development. The study concludes that the legal regulation of cryptocurrency transactions in Ukraine remains fragmented and incomplete. Ukrainian legislation already contains certain legal constructions necessary for this sphere, including the concept of a virtual asset, financial monitoring provisions, the category of a digital thing and the Law of Ukraine "On Virtual Assets". However, these elements do not yet form a complete system for regulating cryptocurrency transactions.

The key problem is that the Law of Ukraine "On Virtual Assets" has not been fully implemented, since its practical application depends on amendments to tax legislation. Draft Law of Ukraine No. 10225-d is important for launching the legal regime of virtual assets, but it requires further improvement, especially regarding the correlation between tax and

special regulation, the definition of virtual assets, taxation rules and guarantees for market participants.

Further development of Ukrainian legislation should be based on a balanced regulatory model that takes into account the economic substance of crypto-asset transactions, ensures tax transparency, effective financial monitoring, investor protection and proper state supervision. Harmonization with the MiCA Regulation and FATF recommendations should serve as a guideline for creating a transparent, legal and investment-attractive virtual assets market in Ukraine.

Keywords: virtual asset, cryptocurrency, blockchain, MiCA Regulation, digital assets, service provider, taxation of virtual assets, payment system, AML directives, financial monitoring, financial and legal regulation, legalization of proceeds, currency, money.

За ДСТУ 8302:2015 цю статтю слід цитувати:

Мухін В. А. Правове регулювання операцій з криптовалютою в Україні: проблеми імплементації та перспективи розвитку. *Право та інновації*. 2026. № 2 (54). С. 143–149. [https://doi.org/10.37772/2518-1718-2026-2\(54\)-19](https://doi.org/10.37772/2518-1718-2026-2(54)-19).

Дата подання автором: 15.05.2026

Дата прийняття після рецензування: 25.05.2026

Дата опублікування: 15.06.2026